

Til lovforslag nr. L 78. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 28. februar 2002.

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering og om efteruddannelsesudvalg, lov om arbejdsmarkedsuddannelser, lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse og lov om en arbejdsmarkedsfond

(Omlægning af den finansieringsmæssige styring af den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse)

[af undervisningsministeren (Helge Sander, fg.)]

1. Ændringsforslag

Der er af undervisningsministeren stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 30. januar 2002 og var til 1. behandling den 7. februar 2002. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Lovforslaget blev sendt i høring samtidig med fremsættelsen, og undervisningsministeren oversendte den 13. februar 2002 de indkomne høringssvar og den 18. februar 2002 et notat herom til udvalget. To af høringssvarene er optrykt som bilag 3 til betænkningen.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Forstan-

derforeningen for VUC og Sammenslutningen af mindre arbejdsgiverforeninger i Danmark.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til undervisningsministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 26. februar 2002.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 22 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Et af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og KRF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil dog stemme for de stillede ændringsforslag.

Enhedslisten mener, at lovforslaget er et godt eksempel på regeringens klare klasseprofil.

Erhvervslivet skal ikke længere betale et fast bidrag til efteruddannelsen. Til gengæld åbnes der for en mulighed for indførelse af brugerbetaling for lønmodtagerne. Kan det siges mere klokkeklart: Var der ikke klassekamp før, så bliver der det i hvert fald nu.

Regeringen mener tydeligvis ikke, at voksen- og efteruddannelse (VEU) er særlig vigtig – i hvert fald ikke så vigtig, at området skal friholdes for grønthøsteren. Allerede nu spares der millioner på voksen- og efteruddannelsen, og det skal fortsætte.

Lovforslaget betyder, at den faste ramme til voksen- og efteruddannelsesindsatsen ophæves, og at rammen skal skæres hvert eneste år af grønthøsteren.

Lovforslaget betyder, at der åbnes op for mere brugerbetaling på voksen- og efteruddannelse. Det skal ske for at spare erhvervslivet for at bidrage til VEU.

Deltagerbetaling er asocial som metode. Den rammer skævt, sådan at det er de mennesker, der har mindst og har sværest ved at betale, der får mindst uddannelse i fremtiden. Det er jo netop de danskere, som vi på forhånd ved har mindst uddannelse, og derfor ofte også har de dårligst betalte job. Det er dem, der er målgruppen for voksen- og efteruddannelse, og det er dem, der i fremtiden måske skal betale brugerbetaling.

Der er et kæmpe behov for voksen- og efteruddannelse i Danmark. Der er over en million ufaglærte arbejdere i den danske arbejdsstyrke. Over halvdelen af de ufaglærte har aldrig fået efteruddannelse, og ufaglærtes uddannelsesfrekvens er faldende.

Det burde betyde, at der blev satset på mere og bedre videre- og efteruddannelse – også mere og bedre, end VEU-aftalen lagde op til.

Men det er regeringen ligeglad med. Regeringen ønsker i stedet at støtte erhvervslivets kortsigtede interesser.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Simmut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 4

1) I den under *nr. 11* foreslåede ændring af § 16, *stk. 2*, ændres »Arbejdsministeren« til: »Undervisningsministeren«.

[Lovteknisk ændring]

Til § 6

2) I *stk. 1* ændres »1. marts« til: »1. april«.

[Udskudt ikrafttrædelsestidspunkt]

Bemærkninger

Til nr. 1

Med ændringsforslaget rettes en fejl i det fremsatte lovforslag.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget skydes lovens ikrafttræden, i konsekvens af at lovforslaget først vil blive tredjebehandlet i Folketinget i marts.

Else Winther Andersen (V) fmd. Gitte Lillelund Bech (V) Peter Christensen (V)
Tina Nedergaard (V) Louise Frevert (DF) Karina Sørensen (DF) Helle Sjelle (KF)
Else Theill Sørensen (KF) Bodil Kornbek (KRF) Carsten Hansen (S) Frank Jensen (S)
Jeppé Kofod (S) Lene Jensen (S) Thomas Adelskov (S) Aage Frandsen (SF)
Marianne Jelved (RV) nfm. Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	57*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9		

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 78

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 30/1-02 fra Sammenslutningen af mindre arbejdsgiverforeninger i Danmark
2	Spm. 1 om kommentar til henvendelse fra Sammenslutningen af mindre arbejdsgiverforeninger i Danmark, til undervisningsministeren
3	Bilag udgået
4	Bilag udgået
5	Spm. 3 om deltagerbetaling, til undervisningsministeren Spm. 4 om konsekvenserne af omlægning af et lovfastsat statstilskud til en bevillingslov, til undervisningsministeren Spm. 5 om deltagerbetaling for arbejdsledige, til undervisningsministeren
6	Forslag til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
7	Høringssvar, fra undervisningsministeren
8	Henvendelse af 4/2-02 fra Forstanderforeningen for VUC
9	Spm. 6 om kommentar til henvendelse fra Forstanderforeningen for VUC, til undervisningsministeren
10	Svar på spm. 1 om kommentar til henvendelse fra Sammenslutningen af mindre arbejdsgiverforeninger i Danmark, fra undervisningsministeren
11	Høringsresumé, fra undervisningsministeren
12	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
13	Samrådssp. A om uddybelse af de skriftlige besvarelser af udvalgets spørgsmål, til undervisningsministeren
14	Spm. 7 om regler for deltagerbetaling, til undervisningsministeren Spm. 8 om, hvordan det skal være muligt at udbyde uddannelse med fuldt tilskud uden deltagerbetaling, til undervisningsministeren Spm. 9 om, hvordan det skal være muligt at udbyde uddannelse med delvist tilskud, uden at uddannelsesinstitutionerne selv fastsætter deltagerbetalingen, til undervisningsministeren Spm. 10 om muligheden for at udbyde uddannelse med delvist tilskud, men med fastsættelse af maks./min. deltagerbetaling, til undervisningsministeren Spm. 11 om, hvordan den gruppe, der ikke tidligere har trukket på uddannelseskontoen, sikres et uddannelsesniveau, der svarer til erhvervsuddannelserne, til undervisningsministeren Spm. 12, om virksomhederne skal betale deltagergebyret i forbindelse med diverse VEU-uddannelser under AUF, til undervisningsministeren Spm. 13, om det vil fremgå af loven, at det er virksomhederne, der skal betale deltagerbetalingen, til undervisningsministeren Spm. 14 om deltagerbetalingens virkning i forhold til VEU-uddannelsesindsatsen, til undervisningsministeren Spm. 15 om kompetenceudvikling af kortuddannede, når der indføres individuel deltagerbetaling, til undervisningsministeren

Bilagsnr.	Titel
	Spm. 16 om benyttelsen af deltagerbetalte uddannelser, til undervisningsministeren
	Spm. 17, om deltagerbetaling for efter- og videreuddannelse kan medføre problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft, til undervisningsministeren
	Spm. 18, om »grønthøsterbesparelserne« i 2002 er gældende eller ej, til undervisningsministeren
	Spm. 19 om, hvordan ministeren har tænkt sig at udmønte sammenlægningen mellem AMU og de tekniske skoler, til undervisningsministeren
	Spm. 20 om, hvilke besparelser der fremkommer i forbindelse med sammenlægningen af AMU og de tekniske skoler, til undervisningsministeren
15	Svar på spm. 3 om deltagerbetaling, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 4 om konsekvenserne af omlægning af et lovfastsat statstilskud til en bevillingslov, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 5 om deltagerbetaling for arbejdsledige, fra undervisningsministeren
16	Ændringsforslag fra undervisningsministeren
17	Svar på spm. 7 om regler for deltagerbetaling, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 8 om, hvordan det skal være muligt at udbyde uddannelse med fuldt tilskud uden deltagerbetaling, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 9 om, hvordan det skal være muligt at udbyde uddannelse med delvist tilskud, uden at uddannelsesinstitutionerne selv fastsætter deltagerbetalingen, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 10 om muligheden for at udbyde uddannelse med delvist tilskud, men med fastsættelse af maks./min. deltagerbetaling, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 11 om, hvordan den gruppe, der ikke tidligere har trukket på uddannelseskontoen, sikres et uddannelsesniveau, der svarer til erhvervsuddannelserne, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 12, om virksomhederne skal betale deltagergebyret i forbindelse med diverse VEU-uddannelser under AUF, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 13, om det vil fremgå af loven, at det er virksomhederne, der skal betale deltagerbetalingen, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 14 om deltagerbetalingens virkning i forhold til VEU-uddannelsesindsatsen, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 15 om kompetenceudvikling af kortuddannede, når der indføres individuel deltagerbetaling, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 16 om benyttelsen af deltagerbetalte uddannelser, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 17, om deltagerbetaling for efter- og videreuddannelse kan medføre problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 18, om »grønthøsterbesparelserne« i 2002 er gældende eller ej, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 19 om, hvordan ministeren har tænkt sig at udmønte sammenlægningen mellem AMU og de tekniske skoler, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 20 om, hvilke besparelser der fremkommer i forbindelse med sammenlægningen af AMU og de tekniske skoler, fra undervisningsministeren
18	Svar på spm. 6 om kommentar til henvendelse fra Forstanderforeningen for VUC, fra undervisningsministeren
19	1. udkast til betænkning
20	Spm. 21 om en uddybelse af besvarelse af spørgsmål nr. 16 om deltagerbetaling og kursusaktivitet på AMU-området, til undervisningsministeren
21	Spm. 22 om uddannelsesstatistikkerne under AUF, til undervisningsministeren

Bilagsnr.	Titel
22	Svar på spm. 22 om uddannelsestaxametrene under AUF, fra undervisningsministeren
23	Svar på spm. 21 om en uddybelse af besvarelse af spørgsmål nr. 16 om deltagerbetaling og kursusaktivitet på AMU-området, fra undervisningsministeren
24	Notat om udmøntningen af besparelser på AUF i 2002, fra undervisningsministeren
25	Orientering om ændringsforslag til finansloven for 2002 på AUF, fra undervisningsministeren

Et af udvalgets spørgsmål og undervisningsministerens svar herpå

Spørgsmålet og svaret er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 22:

Det fremgår af ministerens svar på spørgsmål nr. 18, jf. L 78 – bilag 17, at uddannelses-taxametrene under AUF friholdes for effektiviseringskravet på 3 pct. Ministeren bedes oplyse, om dette kun gælder for 2002 eller også for 2003, 2004 og 2005.

Svar:

Regeringens generelle effektiviseringskrav på 3 pct. i 2002 er på ændringsforslaget (ÆF) – i modsætning til uddannelser omfattet af finanslovsaftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti – fastholdt på uddannelser under AUF-rammen.

For at opretholde takstfællesskabet mellem en række uddannelser omfattet af AUF og andre uddannelser er besparelsen som følge af det generelle effektiviseringskrav imidlertid ikke udmøntet på taxametrene, men i form af et reduceret skøn for uddannelsesaktiviteten.

Med L 78 indføres imidlertid nye økonomistyringsredskaber, som dels bidrager til at kvalificere efterspørgselen efter erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, dels indebærer mulighed for tilvejebringelse af et marginalt finansieringsbidrag i form af deltagerbetaling, som bl.a. vil gøre det muligt at øge aktivitetsomfanget inden for AUF's ramme.

Nedsættelsen af aktivitetsskønnet som følge af det generelle effektiviseringskrav har således primært karakter af en teknisk mellemregning i ÆF, da aktivitetsomfanget må forventes at kunne øges tilsvarende ved anvendelse af de nye økonomistyringsredskaber.

ÆF er budgetteret efter den nugældende AUF-lov. Det indebærer bl.a., at AUF-rammen

ikke p/l-reguleres. Med lovændringen og indførslen af de nye økonomistyringsredskaber skal uddannelsesaktiviteten og anvendelsen af økonomistyringsredskaberne prioriteres med virkning for 2. halvår 2002. Det vil i den forbindelse blive muligt ved hjælp af f.eks. deltagerbetaling at skaffe medfinansiering til, at aktivitetsomfanget øges i forhold til det, der fremgår af ÆF. Jf. lovforslagets § 6, stk. 7, vil undervisningsministeren således i 2002 kunne fastsætte reducerede takster for uddannelser under AUF, i det omfang ministeren træffer beslutning om deltagerbetaling på de pågældende uddannelser.

Den konkrete taksfastsættelse, og dermed fastsættelsen af niveauet for deltagerbetaling, sker efter rådgivning fra AUF-bestyrelsen, jf. at bestyrelsen ifølge loven rådgiver om den konkrete anvendelse af økonomistyringsredskaberne i forhold til uddannelser under AUF.

Driftsdelen af AUF-rammen er fortsat i 2003-05 underlagt effektiviseringskrav på hhv. 5, 7 og 9 pct., hvilket i 2005 svarer til 160 mio. kr. AUF-rammen er i BO-årene budgetteret efter det nugældende lovgrundlag, herunder at AUF-rammen ikke p/l-reguleres. Der er ikke taget stilling til eventuelle yderligere besparelser på AUF-rammen i BO-årene, og hvordan effektiviseringer skal udmøntes inden for AUF-rammen i de kommende år.

Jeg vil dog fortsat tilstræbe, at institutionerne sikres den samme økonomiske dækning for uddannelsesaktivitet finansieret under AUF som uddannelser finansieret uden for AUF. Således er det hensigten, at skolerne opnår samme dækning for f.eks. en erhvervsuddannelse, hvad enten den gennemføres som ungdomsuddannelse, voksenerhvervsuddannelse eller GVU. Under AUF-rammen kan en del af denne dækning evt. finansieres via deltagerbetaling.

Bilag 3**Optryk af 2 høringsvar**

Høringssvarene er optrykt efter ønske fra Socialdemokratiet.

Høringsvar fra Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

8. februar 2002

Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene fremsender hermed høringssvar på lovforslagene om ændringer i lov om bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering og om efteruddannelsesudvalg m.fl.

Foreningen har i sit svar valgt at forholde sig til de overordnede principper i forslagene. Dette sker med udgangspunkt i regeringsgrundlaget. Her er uddannelsernes betydning som et af samfundets vigtigste konkurrenceparametre blevet pointeret. Nødvendigheden af en høj kvalitet i uddannelsesindsatsen er således også blevet understreget.

Målene for den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse

Med hensyn til regeringens samlede mål for den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesindsats hersker der i foreningen udelt enighed herom. Vi kan således fuldt ud tilslutte os målet om tilstedeværelsen af fleksible, relevante og fagligt stærke uddannelser, der tilgodeser såvel langsigtede uddannelsesbehov som aktuelle behov for målrettet, praksisnær kompetenceudvikling, der spiller sammen med deltageres eksisterende erfaringer og kompetencer. Dette mål er identisk med det grundlag, AMU-systemet arbejder ud fra.

AMU's omdrejningspunkt er ganske enkelt at medvirke til at sikre konstant balance mellem udbud af og efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft. Det arbejdsmarkedspolitiske sigte har således været drivkraften igennem hele systemets virke. Herudover har det uddannelsespolitiske aspekt naturligvis også spillet en stor

rolle i forhold til at sikre befolkningen et samlet kompetenceløft, som samtidig rummer et mere langsigtet uddannelsesperspektiv.

AMU-programmet er tilrettelagt sådan, at det retter sig mod hele arbejdsmarkedet inden for den private og offentlige sektor – såvel i forhold til serviceopgaver som egentlig produktion. AMU's nuværende »fremtrædelsesform« er et synligt tegn på de seneste års store forskydninger i erhvervsstrukturen, hvor service- og IT-funktioner udgør en stadig større andel af de samlede jobs. – Forandringerne i erhvervsudviklingen har hidtil fundet sted uden alvorlige balanceproblemer. Bl.a. via AMU-centrenes tætte kontaktheder til de private og offentlige virksomheder samt offentlige instanser har det været muligt til stadighed at tilpasse udbudet af uddannelser til den aktuelle efterspørgsel. Derfor er det naturligt at påpege systemets tilpasningsevne og fleksibilitet som en medvirkende årsag til udeblevne flaskehalsproblemer. Det har således været muligt at agere i forhold til den økonomiske højkonjunktur, der har indfundet sig, hvor landets status som et vækst- og velfærdssamfund er blevet fastslået.

Helt i tråd med VEU-reformen, som der var politisk flertal for og konsensus omkring, har AMU spillet en ikke uvæsentlig rolle med hensyn til at sikre mulighederne for en generel kompetenceudvikling. Dette gælder i særdeleshed for den million af kortuddannede, der var hovedgenstand for reformens tilblivelse, og hvis fortsatte tilstedeværelse på arbejdsmarkedet er en forudsætning for den fremtidige vækst og velfærd. Denne gruppe har indtil videre kun trukket

på en forholdsmæssig lille andel af statens uddannelsesmidler. Målet er stadig, at denne gruppe når et niveau, der svarer til en erhvervsuddannelse.

I praksis må det derfor dreje sig om at foretage de uddannelsesmæssige og økonomiske prioriteringer, der sikrer, at såvel de arbejdsmarkeds- som de uddannelsespolitiske mål nås. I disse bestræbelser må man komme i hu, at de kortuddannede først og fremmest er motiverede for at erhverve kompetencer, som har en umiddelbar anvendelsesværdi på arbejdsmarkedet.

Struktur mål

I forhold til de mere strukturelle mål kan foreningen tilslutte sig regeringens bestræbelser på at

- skabe fagligt og økonomisk bæredygtige og regionalt forankrede uddannelsesinstitutioner
- øge overskueligheden og effektiviteten i voksen- og efteruddannelsessystemet
- sikre et geografisk og fagligt udbud, der er dækkende og hænger sammen
- optimere kapacitetsuddannelsen samt forenkle administrationen.

Midlerne i den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesindsats

Den enighed, foreningen kan fremvise i forhold til målene, gælder imidlertid ikke, når vi retter blikket mod de midler, som ifølge lovforslagene tænkes anvendt til indfrielsen. – I det følgende vil vi derfor fokusere på de for os væsentligste instrumenter fra middelsiden og de uhensigtsmæssigheder, der kan være forbundet hermed.

Deltagerbetaling/differentierede tilskud

Forslag til lov om ændring af lov om bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering og efteruddannelsesudvalg er udformet sådan, at det ikke længere skal være muligt for AUF-bestyrelsen at indstille om opkrævning af et arbejdsgiverbidrag. Dette ville være nødvendigt, såfremt den forventede aktivitet samt de besparelser, der forventes gennemført på finansloven, skal effektueres og man altså ikke vælger at beskære aktiviteterne. – I stedet for arbejdsgiverbidrag og aktivitetsbeskæringer har man ønsket at øge muligheden for at anvende andre styringsredskaber, heriblandt deltagerbetaling/dif-

ferentierede tilskud. Af forslaget fremgår, at ministeren bl.a. har lovhjemmel til

- at fastsætte regler om deltagerbetaling, herunder størrelsen
- at udbyde uddannelse med fuldt tilskud uden deltagerbetaling
- at udbyde uddannelse med delvist tilskud med mulighed for uddannelsesinstitutionerne for selv at fastsætte deltagerbetalingen
- at udbyde uddannelse med delvist tilskud, men med fastsættelse af maks./min. deltagerbetaling.

I forslaget er der ingen præcisering af, hvorvidt deltagerbetalingen skal bindes op på den enkelte deltager eller på de respektive virksomheder. Generelt er foreningen imidlertid bekymret for de virkninger, deltagerbetalingen kan få i forhold til målet om, at den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesindsats skal medvirke til at sikre tilstedeværelsen af et velfungerende erhvervsliiv og arbejdsmarked. Nedenfor skal vi således anføre nogle af vores bekymringspunkter.

Deltagerbetaling og de kortuddannede

I forbindelse med omstillingen til ny teknologi og nye produktionskoncepter har tendensen hidtil været, at virksomhederne i stor udstrækning klarer disse udfordringer ved hjælp af en personalestrategi, hvor det især er nøglemedarbejderne, som løbende opkvalificeres. Virksomhederne har i den sammenhæng vist sig parate til at finansiere/medfinansiere den nødvendige uddannelsesindsats for disse medarbejdere. – Anderledes forholder det sig, når der er tale om kortuddannede, timelønnede medarbejdere. Her har den offentlige finansiering af såvel undervisning som godtgørelse været en forudsætning for, at denne gruppe har kunnet opnå uddannelse. – Selv om stort set alle kortuddannede i deres overenskomster har nedfældet krav om/ret til uddannelse med løn, er der stadig mange, som ikke får udnyttet denne mulighed.

Når ikke betingelserne for en fuld finansiering af uddannelsesindsatsen er til stede, er der grund til at frygte, at mange kortuddannede slet ikke vil gennemgå nogen kompetenceudvikling. Dette vil medføre en stor risiko for udstødning, da livslang uddannelse kombineret med jobudøvelse er en forudsætning for at være aktiv på arbejdsmarkedet. Uddannelse er således en krumtap, der skal medvirke til at sikre den faglige mobilitet,

Bilag til bet. o. lovf. vedr. bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering m.v.

sådan at der er relevant arbejdskraft til at dække de skiftende behov.

Mange små og mellemstore virksomheder foretager imidlertid endnu ikke en systematisk uddannelsesplanlægning, selv om bl.a. uddannelsesinstitutionerne tilskynder hertil og der også stadig er foreslået offentlige midler til denne indsats. – På AMU tegner der sig det billede, at mange kortuddannede frekventerer centrene, når der er sæsonudsving inden for deres brancheområde. Dette sker dels på den enkeltes eget initiativ, dels på virksomhedens foranledning, som på den måde fastholder og får opkvalificeret sin arbejdskraft. I den forbindelse kan deltagerbetaling være en alvorlig forhindring for disse gruppers efteruddannelse. – Man kan nære en begrundet frygt for, at virksomhederne vælger at afskedige deres medarbejdere, hvis de skal betale en uddannelsesindsats helt eller delvis. – Dette kan igen betyde, at der bliver problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft, når nedgangen vender. – Og hvor det ikke er aktuelt at genansætte tidligere medarbejdere, er der risiko for, at nogle bliver ledige i længere tid.

Hvis deltagerbetalingen overlades til den enkelte, kan den bevirke, at det selvstændige initiativ til uddannelse udebliver. Herved kvalificeres man hverken til at foretage brancheskift eller til at bide sig fast inden for den gamle branche. På bare kort sigt stækker dette arbejdsmarkedets dynamik. Tilstedeværelsen af kvalificeret arbejdskraft og lettilgængelige og velorganiserede uddannelsesmuligheder er således en forudsætning for tiltrækning og udvikling af erhvervene.

De foreløbigt indhøstede erfaringer med deltagerbetaling i AMU-systemet har indtil videre vist, at de uddannelser, der bliver belagt med hel eller delvis betaling, stort set ikke benyttes.

Grunden hertil er ikke, at de pågældende uddannelser ikke er relevante, men at virksomhederne skal betale.

Argumentet om, at deltagerbetalingen skal medvirke til at afdække den reelle efterspørgsel/uddannelsesbehov, kan foreningen altså ikke tilslutte sig, når det gælder uddannelse til de kortuddannede. Her udviser virksomhederne, som fremført, tilbageholdenhed.

Forstanderforeningen er indforstået med, at der sker effektiviseringer i forhold til den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesindsats, sådan at den naturligvis gennemføres på en

rational, hensigtsmæssig måde. Men på grund af de forhold, vi har skitseret ovenfor, hvor konsekvenserne for de kortuddannede må vurderes at være uhensigtsmæssige i relation til formålet, bifalder vi ikke forslaget om deltagerbetaling.

Bureaukratiet og deltagerbetalingen

I bestræbelserne på at forenkle bureaukratiet må foreningen tilkendegive, at omkring deltagerbetalingen har dette hidtil været meget omstændeligt. Uden at komme ind på de faktiske procedurer, har håndteringen ikke virket gennemtænkt. Hertil kommer, at indtægten aldeles er blevet slugt af omkostningerne. – Bortfald af ramme 1 og 2 giver os i denne henseende anledning til bekymring. Med ramme 2 var det mellem 5 og 10 % af uddannelserne, der skulle administreres i henhold til reglerne om deltagerbetaling. I det foreliggende forslag er det i princippet alle uddannelser (100 %), der er i spil i forhold til differentierede tilskud. Forslaget fordrer således optimal bureaukratisk smidighed.

Godtgørelse

I stedet for indførelse af deltagerbetaling vil foreningen pege på muligheden for gradueret lønrefusion til virksomhederne som det redskab, der bruges med henblik på finansieringen af VEU-indsatsen, selv om dette også har nogle indbyggede ulemper.

Ud over at det er væsentligt for virksomhederne, at uddannelsesmulighederne er fyldestgørende og gratis, er det lige så væsentligt, at de får kompensation for den lønudgift, de har til medarbejderne i forbindelse med aktiviteterne. Såvel for de store som små og mellemstore virksomheder er det ofte et afgørende vilkår, ikke mindst når det gælder de kortuddannede. – I diskussionen omkring incitamentet til at forøge de kortuddannedes uddannelsessaktivitet skal foreningen ikke undlade at nævne, at ud over forslaget om midler til uddannelsesplanlægning, som er indført, og som ifølge lovforslaget vil fortsætte som en variabel størrelse, har det været drøftet at indføre en godtgørelse svarende til 125 % af den maksimale dagpengesats. Af finansieringsmæssige og mere ideologiske grunde har dette naturligvis været kontroversielt. Der er imidlertid ingen tvivl om, at det vil have den ønskede effekt i forhold til målgruppens tilegnelse af kompetencer.

Når foreningen imidlertid vil pege på anvendelsen af styringsredskabet godtgørelse frem for deltagerbetaling, er det for at understrege, at brugerbetalingen baseres på virksomhedernes forpligtelser i forbindelse med den arbejdsmarkedsrettede uddannelsesindsats. – Det virker ulogisk, at enkeltpersoner, der i forvejen svarer arbejdsmarkedsbidrag, yderligere kan afkræves betaling for uddannelse, som de selvfølgelig profiterer af, men samtidig er målrettet virksomhedernes behov.

Såfremt man ikke vil skævvride fordelingen af uddannelsesgodet, er det vigtigt, at de personer, der selvstændigt efterspørger de arbejdsmarkedsorienterede uddannelser, og som ikke vil modtage løn i forbindelse med aktiviteten, herunder ledige med ret til 6 ugers selvvalgt uddannelse, kan modtage maksimal godtgørelse. – Hvis ikke, bliver det vanskeligt at indfri målsæt-

ningen for den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesindsats.

Afslutning

Som skitseret har AMU-uddannelserne løbende tilpasset sig arbejdsmarkedets skiftende behov. Tilpasning, fleksibilitet og aktualitet er således kendetegn for uddannelserne. En medvirkende årsag hertil er den udprægede partsindflydelse, som altid har gjort sig gældende i systemet. Bl.a. har parterne stået som garant for udvikling og ajourføring af uddannelserne, sådan at de nævnte karakteristika er blevet en iboende del af systemet. Derfor er foreningen betænkelig ved, at bl.a. AUF-bestyrelsens kompetence er blevet indskrænket til at kun at omfatte rådgivning af ministeren om behov og finansiering på det generelle plan (inden for bevillingsrammen).

Med venlig hilsen

Lars Bo Breddam
formand

Høringsvar fra LO

Kære Birgit Bloch

LO's bemærkninger til L 78: Forslag til lov om ændring af lov om bestyrelse for Arbejdsmarkedets Uddannelses Finansiering og om efteruddannelsesudvalg m.v.

LO har følgende overordnede kommentarer til lovforslaget.

LO finder det bekymrende, at der med de foreliggende FFL-tal er forudsat en yderligere stigende aktivitet på EUD-enkeltfag i 2002. Det er LO's vurdering, at det er tvivlsomt, i hvor høj grad en yderligere stigning i aktiviteteten på EUD-enkeltfag vil styrke opkvalificeringen til de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser.

LO kan konstatere, at det af lovbemærkningerne fremgår, at der på finanslovsforslaget for 2002 på den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse er indlagt en samlet besparelse på 55 mio. kr. i 2002, stigende til 160 mio. kr. i 2005. LO er bekymret over både den generelle nedskæring i statens indsats på voksen- og efteruddannelsesområdet, og LO vil udtrykke tvivl om, hvorvidt det vil være muligt for skolerne at udføre deres opgaver med de nu fastlagte taxametre, som er lavere end sidste år.

LO finder, at der er en betydelig risiko for, at skolerne ikke har mulighed for at finde de nu krævede yderligere besparelser, og derfor vil komme ud af 2002 med et underskud, som ikke vil kunne dækkes ind med den afsatte reserve på

nu 35 mio. kr. til lån eller tilskud til den samlede sektor: Erhvervsuddannelse og AMU.

LO kan med lovforslaget konstatere, at muligheden for at indføre deltagerbetaling har fået en fremtrædende plads i lovforslagets bemærkninger. LO vil pege på, at det kan få særdeles uheldige konsekvenser for AMU-målgruppens tilgang til den erhvervsrettede efteruddannelse, og herunder er LO meget bekymret for de konsekvenser, det kan få for opkvalificeringen af medarbejdere inden for hospitalsområdet, ældreområdet og børne- og ungdomsområdet. LO er bekymret for, at de knappe uddannelsesressourcer vil finde vej til opkvalificering af medarbejdere med længerevarende uddannelser og ikke de kortuddannede.

LO finder det uheldigt, at der med lovforslaget indføres en mulighed for brugerbetaling på opkolingsuddannelserne til social- og sundhedshjælper og -assistent samt merituddannelsen til PGU. LO mener, at muligheden for brugerbetaling på disse uddannelser er i modsætning til de uddannelsespolitiske intentioner om at styrke opkvalificering af arbejdskraften samt i modsætning til mulighederne i VEUD, der med lovforslaget er trukket ud af AUF-finansieringen.

LO mener, at deltagerbetaling på dette område vil være en yderligere barriere for rekruttering til uddannelserne, og dermed også for arbejdsrådets generelle image.

Mvh.

Lisa Dahl Christensen